

O'QUVCHILARDA IQTISODIY SAVODXONLIKNI OSHIRISH VA TADBIRKORLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH

Turayeva Sarvinoz Botirovna

UBS "Pedagogika" yo`nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish bugungi kunda ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri ekanligi to'g'risida so'z borib, o'quvchilarda ushbu qobiliyatlarni dars jarayonlarida shakllantirish usullari tavsiya etilgan.

Аннотация: В данной статье говорится, что повышение экономической грамотности и развитие предпринимательских навыков у студентов является одной из важных задач системы образования сегодня, и рекомендуются методы формирования этих навыков у студентов на уроках.

Annotation: In this article, it is said that increasing economic literacy and developing entrepreneurial skills among students is one of the important tasks of the education system today, and methods of forming these skills in students are recommended in the classroom.

Kalit so'zlar: iqtisodiy savodxonlik, tadbirkorlik, interaktiv metodlar, ta'lim, amaliyotlar, boshqarish ko'nikmalari

Ключевые слова: экономическая грамотность, предпринимательство, интерактивные методы, образование, практики, управленческие навыки.

Key words: economic literacy, entrepreneurship, interactive methods, education, practices, management skills.

O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayoni ta'lim muassasalarida boshlanadi. Bu jarayon, o'quvchilarga iqtisodiy tushunchalarni o'rgatish, ularni amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlash va innovatsion fikrlashni rag'batlantirish orqali amalga oshiriladi. Ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish, o'quvchilarga iqtisodiy bilimlarni osonroq anglashlariga yordam beradi. Masalan, darslarda real hayotiy misollar va amaliyotlar orqali iqtisodiy tushunchalarni o'rgatish, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Iqtisodiy savodxonlik, insonlarning iqtisodiy jarayonlarni tushunishi, moliyaviy resurslarni boshqarishi va iqtisodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini anglatadi. Bu ko'nikmalar o'quvchilarga nafaqat shaxsiy hayotda, balki jamiyatda ham muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkonini beradi. Tadbirkorlik qobiliyati esa, yangi g'oyalar yaratish, innovatsion yechimlar ishlab chiqish va iqtisodiy muammolarni hal etishda faol ishtirok etish imkonini beradi.

O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirishda, moliyaviy tushunchalar, masalan, byudjet tuzish, tejash, investitsiya qilish va qarzlarni boshqarish kabi ko'nikmalarni o'rgatish zarur. Bu ko'nikmalar o'quvchilarga shaxsiy moliyaviy boshqaruvni samarali amalga oshirish imkonini beradi. Shuningdek, o'quvchilarga moliyaviy savodxonlikni oshirishda o'zaro tajriba almashish imkoniyatlarini yaratish muhimdir. O'quvchilarni tadbirkorlar bilan uchrashuvlarga, seminar va konferensiyalarga jalb qilish, ularning tajribalaridan o'rganishlariga yordam beradi. Bunday tadbirlar davomida o'quvchilar tadbirkorlik faoliyati, muvaffaqiyat va muvaffaqiyatsizlik

sabablari haqida ko'proq ma'lumot olishadi. Tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirishda o'quvchilarni innovatsion fikrlashga rag'batlantirish lozim. O'quvchilarga muammolarni hal etish, yangi g'oyalar ishlab chiqish va risklarni boshqarish ko'nikmalarini o'rgatish, ularning tadbirkorlik faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi. Buning uchun, o'quvchilarga tadbirkorlik kurslari, seminarlar va treninglar tashkil etish mumkin. Ushbu tadbirlar davomida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etish, jamoada ishlash va boshqalar bilan hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirishda, o'quvchilarni guruhlariga bo'lish va jamoa ishlarini tashkil etish muhimdir. Jamoaviy ishlash orqali o'quvchilar bir-biridan o'rganish, fikr almashish va birgalikda muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu jarayon, o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini ham oshiradi va ularni kelajakda muvaffaqiyatli tadbirkorlar bo'lishlariga tayyorlaydi.[1]

Iqtisodiy savodxonlik va tadbirkorlikni rivojlantirishda o'quvchilarga motivatsiya berish ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarni o'z g'oyalari va loyihalarini amalga oshirishga undash, ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi. Bu maqsadda, o'quvchilarni muvaffaqiyatli tadbirkorlar bilan tanishtirish, ularning tajribalarini o'rganish va o'z loyihalarini amalga oshirishda yordam berish zarur. O'quvchilarga o'z g'oyalari amalga sinab ko'rish imkoniyatini berish, ularning tadbirkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shuningdek, iqtisodiy savodxonlik va tadbirkorlikni rivojlantirishda o'quvchilarga moliyaviy resurslarni boshqarishni o'rgatish zarur. O'quvchilarni mablag'larni tejash, investitsiya qilish va moliyaviy risklarni boshqarish ko'nikmalariga o'rgatish, ularning kelajakdagi moliyaviy muvaffaqiyatlariga katta ta'sir ko'rsatadi. O'quvchilarga moliyaviy rejalashtirishni o'rgatish, ularning shaxsiy moliyaviy boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantiradi va iqtisodiy barqarorlikka erishishlariga yordam beradi.[2]

O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayonida, ta'lim muassasalari o'quvchilarga amaliy ko'nikmalarni berish bilan birga, ularni jamiyatda faol ishtirok etishga rag'batlantirishi lozim. O'quvchilarni iqtisodiy jarayonlarga jalb etish, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga zamin yaratadi va jamiyatimizning iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Ta'lim jarayonida iqtisodiy savodxonlik va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar, kelajakda bizni iqtisodiy jihatdan faol va mas'uliyatli fuqarolar bilan ta'minlaydi. Yana bir muhim jihat, o'quvchilarga iqtisodiy savodxonlikni oshirishda, ularning ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirishdir. O'quvchilarni jamiyatda iqtisodiy muammolarni hal etishga jalb qilish, ularning ijtimoiy mas'uliyatini oshiradi. Buning uchun, o'quvchilarga ijtimoiy tadbirkorlik, xayriya loyihalari va jamiyatda ijobiy o'zgarishlar yaratishga qaratilgan faoliyatlar bilan shug'ullanish imkoniyatlarini berish zarur. O'quvchilar, bunday faoliyatlar orqali, nafaqat iqtisodiy bilimlarini oshiradilar, balki jamiyatda ijtimoiy o'zgarishlarga hissa qo'shish imkoniyatini ham qo'lga kiritadilar. O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayonida, o'quvchilar va ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlik o'rnatish muhimdir. O'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda darslarni tashkil etishlari zarur. Shuningdek, o'quvchilar o'z bilimlarini yangilab borishlari, iqtisodiy jarayonlar va tadbirkorlik sohasidagi yangiliklardan xabardor bo'lishlari lozim. Bu, o'quvchilarga zamonaviy iqtisodiy bilimlarni berish imkonini yaratadi. O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirishda, davlat va jamiyatning hamkorligi ham muhim ahamiyatga ega.[3]

Davlat, ta'lim tizimiga iqtisodiy savodxonlik va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan dasturlarni kiritishi, o'quvchilarga amaliy ko'nikmalarni berish uchun zarur infratuzilma yaratishi

zarur. Jamiyat esa, o'quvchilarga tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanishda yordam berish, ularga o'z g'oyalarini amalga oshirishda ko'maklashishi lozim. Shunday qilib, o'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayoni, ta'lim tizimining muhim qismidir. Bu jarayon o'quvchilarga nafaqat iqtisodiy bilimlarni berish, balki ularni amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlash, innovatsion fikrlashni rag'batlantirish va jamiyatda faol ishtirok etish imkoniyatini yaratadi. O'quvchilarni iqtisodiy jarayonlarga jalb etish, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga zamin yaratadi va jamiyatimizning iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Ta'lim jarayonida iqtisodiy savodxonlik va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar, kelajakda bizni iqtisodiy jihatdan faol va mas'uliyatli fuqarolar bilan ta'minlaydi. O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayonida, ta'lim tizimining barcha qatlamlari, o'quvchilar, o'qituvchilar, ota-onalar va davlat organlari birgalikda faoliyat yuritishi zarur. Buning natijasida, o'quvchilar iqtisodiy bilimlarni egallab, tadbirkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradilar va kelajakda muvaffaqiyatli fuqarolar bo'lishlari uchun tayyorlanadilar. Bu esa, o'z navbatida, jamiyatimizning iqtisodiy rivojlanishi va barqarorligini ta'minlaydi. [4]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, o'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish, nafaqat shaxsiy hayotda, balki jamiyatda ham muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon o'quvchilarga mustaqil fikrlash, innovatsion yondashuvlar va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi. Kelajakda iqtisodiy jihatdan faol va mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash, jamiyatimizning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi. O'quvchilarda iqtisodiy savodxonlikni oshirish va tadbirkorlik qobiliyatini rivojlantirish jarayoni, ta'lim tizimining muhim qismi bo'lib, bu jarayonda har bir qadam, har bir sa'y-harakat kelajak uchun katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, A. (2020). "Iqtisodiy savodxonlik va uning ahamiyati". Toshkent: Iqtisodiyot va sanoat vazirligi.
2. Rasulov, T. (2019). "Tadbirkorlik va innovatsiyalar". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashri.
3. Qodirov, F. (2021). "O'zbekistonda iqtisodiy ta'lim: muammolar va yechimlar". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
4. Karimov, I. (2022). "Iqtisodiy savodxonlikni oshirishda ta'limning roli". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
5. Murodov, A. (2021). "Tadbirkorlik faoliyati va uning asoslari". Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
6. Shukurov, B. (2023). "O'quvchilarda iqtisodiy fikrlashni rivojlantirish". Nukus: Qoraqalpoq Davlat Universiteti.
7. To'raqulov, S. (2020). "Yosh tadbirkorlar uchun qo'llanma". Toshkent: Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi.